

Guia docent de l'assignatura "Evolució de les cures i el pensament en infermeria"**2011/2012**

Codi: 101803

Crèdits ECTS: 9

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500891 Infermeria	830 Graduat en Infermeria	OB	1	2

Contacte

Nom : Florentina Zapico Yáñez

Email : Florentina.Zapico@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha prerequisits específics per cursar aquesta assignatura

Objectius i contextualització

L'assignatura Evolució de les cures i Pensament Infermer està considerada com a obligatòria dins les directrius generals de Bases de la Infermeria del pla d'estudis, de la Universitat Autònoma de Barcelona, per a l'obtenció del títol de grau d'infermeria. Les cures infermeres ajuden la persona, família o comunitat a assumir les seves responsabilitats en matèria de salut i a mobilitzar els recursos per a mantenir-la o millorar-la en l'entorn en que es desenvolupa, així com a fomentar l'autocura. Aquesta matèria pretén introduir l'estudiant en les Ciències de la Infermeria, perquè pugui comprendre la funció primordial i diferenciada de la professió infermera i pugui integrar, en cursos successius, els fonaments teòrics i metodològics.

Competències i resultats d'aprenentatge**1463:E03 - Aplicar els fonaments i els principis teòrics i metodològics de la infermeria.**

1463:E03.01 - Identificar els elements històrics, conceptuals i metodològics rellevants que defineixen el conjunt de la disciplina infermera.

1463:E03.02 - Identificar els diferents models de la conducta humana.

1463:E03.03 - Resoldre problemes d'infermeria i problemes de col·laboració, utilitzant la història clínica, els diagnòstics infermers i els criteris de resultat que es vol aconseguir (segons el paradigma escollit).

1463:G01 - Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.

1463:G01.00 - Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.

1463:G02 - Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.

1463:G02.00 - Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.

1463:G03 - Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

1463:G03.00 - Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

1463:T01 - Analitzar i sintetitzar fenòmens complexos.

1463:T01.00 - Analitzar i sintetitzar fenòmens complexos.

1463:T02 - Buscar, avaluar, organitzar i mantenir sistemes d'informació.

1463:T02.00 - Buscar, avaluar, organitzar i mantenir sistemes d'informació.

1463:T04 - Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.

1463:T04.00 - Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.

1463:T05 - Adquirir i utilitzar els instruments necessaris per desenvolupar una actitud crítica i reflexiva.

1463:T05.00 - Adquirir i utilitzar els instruments necessaris per desenvolupar una actitud crítica i reflexiva.

1463:T06 - Col·laborar i integrar-se en grups i equips de treball.

1463:T06.00 - Col·laborar i integrar-se en grups i equips de treball.

Continguts

Bases teòriques i fonaments teòrics de la Infermeria: Evolució de la Infermeria.

- Teories i Models Conceptuals.
- Origen de les cures infermeres.
- Sabers relacionats amb el guariment i la cura.
- Les cures infermeres i la seva relació amb els corrents filantròpics.
- La dicotomia de les cures infermeres.
- Inici de la professionalització infermera.

Infermeria com a disciplina professional.

- La ciència i l'art de la infermeria: origen i desenvolupament
- Característiques de la professió infermera:
- Conceptes teòrics de persona, entorn, salut i rol
- Paradigmes: Categorització, Integració i Transformació.
- Escoles de pensament actuals.

Infermeria com a professió.

- Característiques d'identitat professional
- Intervencions independents i interdependents.
- Competències infermeres i camps d'actuació.
- Models conceptuals.
- Desenvolupament
- Assumpcions i proposicions
- Classificacions

- Elements fonamentals
- Florence Nightingale.
- Marc conceptual. L'ocupació infermera amb característiques de professió.

De les Escoles de Pensament i els models conceptuais segons les seves bases filosòfiques i científiques, es treballaran:

- **Escola de les necessitats.**
 - Virgínia Henderson: satisfacció de necessitats fonamentals. Concepte de les 14 necessitats bàsiques
 - Dorothea Orem: Model d'autocura
- **Escola de la interacció.**
 - Hildegard Peplau: procés interpersonal
- **Escola dels efectes desitjats.**
 - Callista Roy: model conceptual de l'adaptació
- **Escola de les cures humanitzades (Caring).**
 - Madeleine Leninger: cures transculturals
 - Jean Watson: l'harmonia entre cos, ànima i esperit

Metodologia

Activitats Dirigides:

- **Seminaris: Aprenentatge Basat en Problemes (ABP)**

La metodologia emprada serà bàsicament la de **l'Aprenentatge Basat en Problemes (ABP)** que es du a terme mitjançant sessions tutoritzades i presencials a l'aula per analitzar una situació problema i conduir l'aprenentatge. Mitjançant aquesta situació/problema, l'estudiant adquireix habilitats per afrontar problemes, prioritzar i cercar informació, prendre decisions i avaluar la seva activitat. En l'ABP, el rol de l'estudiant és actiu perquè és el responsable del procés del seu aprenentatge. El rol del professor/a és el de facilitador i guia d'aquest procés en el què s'hi contemplen tres etapes:

Primera sessió de tutoria

Elecció d'un escenari o situació per consens: Es lliura als estudiants els resums de les situacions que s'hauran de treballar al llarg de la unitat. Aquestes il·lustren quelcom que li passa a una persona, a un grup o a una comunitat en una situació real.

Exploració de la situació: els estudiants mitjançant una pluja d'idees identifiquen quin és el problema i els aspectes rellevants que hi estan relacionats. També, identifiquen el coneixement previ que tenen d'aquest problema i les àrees que necessiten estudiar més a fons per acabar de comprendre'l i poder-lo afrontar. Per mitjà d'un raonament i anàlisi de les dades, els estudiants es fan preguntes per arribar a formular hipòtesis; identifiquen els objectius i els resultats d'aprenentatge a assolir. Amb aquests elements el grup consensua un pla de treball que ha de guiar el seu pla d'estudi per la segona sessió.

Segona sessió de tutoria

Els estudiants expliquen breument la cerca bibliogràfica, les fonts i els recursos utilitzats en el període d'estudi. El grup discuteix les estratègies individuals de cerca i les fonts de consulta utilitzades per valorar críticament la informació recollida (la reputació dels autors, els mètodes d'investigació utilitzats,

els mètodes estadístics aplicats,...). Es discuteix el pla de treball planificat, on tots els components del grup han de tenir l'oportunitat d'explicar la informació que han estudiat. Amb aquesta posta en comú, els estudiants s'estan capacitant per a l'avaluació crítica i correcció del seu coneixement previ, alhora, que desenvolupa l'habilitat d'avaluar críticament el seu raonament del problema. Com a resultat de la discussió han d'extreure un resum de coneixements i abstracció dels principis i els conceptes que puguin ser aplicats a altres situacions anàlogues.

La situació ha de ser tornada a avaluar per revisar el pla d'aprenentatge i justificar la llista d'hipòtesi per veure si són acceptades, modificades o eliminades.

Tercera sessió de tutoria

En aquesta es fa una anàlisi de la situació problema treballada i es fa una síntesi de l'aprenentatge i objectius assolits. Es tracta de contestar les següents preguntes: Què és el que s'ha après de nou treballant el problema? Com es relaciona aquest aprenentatge amb els objectius? Quins principis o conceptes nous s'han discutit? Quins s'han après? Què del que s'ha après ajudarà a entendre diferents problemes o situacions en el futur? Quines àrees d'aprenentatge es van identificar però no es van treballar? Preguntes totes elles que permeten identificar el coneixement assolit i el que encara resta pendent.

Es finalitza aquesta tercera sessió amb l'autoavaluació, l'avaluació entre iguals i la del professor/a.

El casos/problemes que es treballaran a les classes estan en relació als continguts de l'assignatura:

- Primer cas/problema: L'art de tenir cura
- Segon: la infermeria com a disciplina professional
- Tercer cas /problema: Infermeria i professió
- Quart cas/problema: Models Conceptuals

Seminaris en espais especialitzats:

Pràctiques en espais especialitzats en el que els estudiants amb Situacions/problemes simulades, treballaren els principis i conceptes del Model de Virginia Henderson , així com els instruments adequats que utilitza aquest Model en l'Etapa de la Valoració per poder donar un diagnòstic d'Infermeria en qualsevol situació/problema que es pugui plantejar.

- **Classes expositives** amb la finalitat de clarificar dubtes i relacionar conceptes on els estudiants hi tinguin una major dificultat. Hi haurà 8h de classes. La primera hora serà el dia 13 de febrer de 2012 de 10-11h amb la finalitat d'explicar l'assignatura. Posteriorment al llarg del curs, des de febrer fins al mes de maig de 2012 es realitzaran 7h de classes en l'aula M5-007.

Altres:

- **Tutories individualitzades**

Es podran concretar de tutories específiques contactant prèviament per e-mail amb el professor/a.

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
1.Seminaris ABP	42.75	1.71	1463:E03.01 , 1463:E03.02 , 1463:G02.00 , 1463:G01.00 , 1463:T02.00 , 1463:T05.00 , 1463:T06.00 , 1463:T04.00 , 1463:T01.00 , 1463:G03.00

2.Pràctiques en espais especialitzats	28	1.12	1463:E03.01 , 1463:E03.03 , 1463:G01.00 , 1463:G03.00 , 1463:T02.00 , 1463:T05.00 , 1463:T06.00 , 1463:T04.00 , 1463:T01.00 , 1463:G02.00
3.Classes expositives	8	0.32	1463:E03.01 , 1463:T05.00 , 1463:T01.00 , 1463:E03.03 , 1463:E03.02
Típus: Autònomes			
Definició de paraules clau i estratègies de recerca i bases de dades bibliogràfiques., lectura comprensiva i de texts, realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums	135	5.4	1463:G02.00 , 1463:T05.00 , 1463:T02.00 , 1463:T01.00

Avaluació

Descripció del sistema d'avaluació

1) Avaluació dels Seminaris D'Aprenentatge Basat en Problemes (ABP) i de la prova escrita dels continguts de l'assignatura:

S'organitza en 2 mòduls, cada un dels quals té assignat un pes específic en la qualificació final. El sumatori dels dos mòduls donarà una nota numèrica màxima de 9 punts.

- **Mòdul de seminaris**, s'avalua de forma continuada i formativa i té un pes del 60%. Els seminaris es faran en grups de 25 estudiants. La nota és individual.
- **Prova escrita**, amb un pes del 30%. La prova escrita consta de preguntes obertes i/o tancades d'aplicació de principis i conceptes relacionades amb una situació/problema que es lliurarà el dia de la prova.

2) Avaluació de les Pràctiques en Espais Especialitzats:

Es realitzaran pràctiques en espais especialitzats per tal de treballar els principis i conceptes del Model de Virginia Henderson i saber aplicar-ho en la pràctica clínica, principalment en la fase de valoració del procés d'atenció d'infermeria. Aquest serà el primer contacte que l'estudiant tindrà amb els models infermers i la realitat en la pràctica de la infermeria dels Hospitals i Centres d'Atenció Primària. L'assistència a l'activitat és obligatòria i la nota equival a un 10% del total de l'assignatura.

De manera esquematitzada l'assignatura serà avaluada de la següent manera:

- 1) Seminaris ABP = Nota numèrica entre 0-10 que equivaldrà al 60% de la nota final.
- 2) Pràctiques en Espais Especialitzats = Nota numèrica entre 0-10 que equivaldrà al 10% de la nota final.
- 3) Prova escrita = Nota numèrica entre 0-10 que equivaldrà al 30% de la nota final.

Criteris d'avaluació:

PER APROVAR L'ASSIGNATURA caldrà haver assistit a totes les parts (ABP, pràctiques en espais especialitzats i la prova escrita). La qualificació final de l'assignatura és el sumatori de les tres parts.

- **Definició de NO PRESENTAT:** S'entendrà per no presentat quan,
 - L'estudiant falta al 30% de la Unitat d'Aprenentatge (ABP): presentació, discussió i avaluació, però assiteix i realitza les 2 altres activitats.
 - L'estudiant fa els seminaris d'ABP i els seminaris en espais especialitzats, però no es presenta a

la prova escrita en el dia de l'examen.

- L'estudiant fa l'ABP i la prova escrita però falta a més de 3 sessions de les pràctiques en espais especialitzats.

No es realitzaran proves en dates fora del límit establert en el calendari d'examens del curs acadèmic 2011-2012 del Grau en Infermeria de la UAB.

El tractament d'eventuals casos particulars: Per tractament eventuals de casos particulars es reunirà una comissió avaluadora.

Obtenció de la qualificació final:

El sistema de qualificació final es alfanumèric i quedarà representat de la següent manera:

-Suspens < 5

-Aprobat < 7

-Notable < 9

-Excel·lent >ó 9

Revisió d'examen:

Una vegada publicada la nota final de l'examen, aquest podrà ser revisat per l'estudiant en el període determinat per la "revisió d'examen". No s'acceptaran sol·licituds de revisió en dates fora del límit establert.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació dels Seminaris d'ABP	60%	6.75	0.27	1463:E03.01 , 1463:E03.02 , 1463:G01.00 , 1463:G03.00 , 1463:T02.00 , 1463:T05.00 , 1463:T06.00 , 1463:T04.00 , 1463:T01.00 , 1463:G02.00
Avaluació dels Seminaris en espai especialitzat	10%	1.125	0.045	1463:E03.01 , 1463:G02.00 , 1463:T01.00 , 1463:T04.00 , 1463:T06.00 , 1463:T05.00 , 1463:T02.00 , 1463:G03.00 , 1463:G01.00 , 1463:E03.03
Prova escrita dels continguts de la totalitat de l'assignatura	30%	3.375	0.135	1463:E03.01 , 1463:T04.00 , 1463:T05.00 , 1463:T01.00 , 1463:E03.02 , 1463:E03.03 , 1463:G02.00 , 1463:G01.00

Bibliografia

Bibliografia específica:

- Henderson V. Principios básicos de los cuidados de enfermería. Ginebra: CIE; 1971.

- Henderson V. La naturaleza de la enfermería. Una definición y sus repercusiones en la práctica, la investigación y la educación. Reflexiones 25 años después. Madrid: McGraw-Hill-Interamericana de España S.A.;1994

- Kérouac S, Pepín J, Ducharme F, Duquette A, Mayor F. El Pensamiento Enfermero. Barcelona: Masson S.A; 1996

- King I. Enfermería como profesión. Filosofía, principios y objetivos. México: Limusna S.A, 1984.

- Marriner-Tomey A, Alligood M. Modelos y teorías de enfermería. 6ªed. Barcelona: Elsevier; 2007.

- Nigthingale F. Notas sobre Enfermería. Qué es y qué no es. Barcelona:Masson; 1991.
- Orem D. Normas prácticas de enfermería. Madrid: Pirámide;1983.
- Orem D. Conceptos de enfermería en la práctica. Barcelona: Masson-Salvat;1993.
- Peplau H. Relaciones interpersonales en enfermería. Un marco de referencia conceptual para la enfermería psicodinámica. Barcelona:Masson-Salvat;1990.
- Poletti R. Cuidados de enfermería: Tendencias y conceptos actuales.Barcelona:Rol;1980.
- Potter P. Fundamentos de enfermería: Teoría y Práctica. 5ªed. Madrid:Mosby-Doyma;2002.
- Riehl, J, Roy C., Conceptual models for nursing practice. 2ªed. NewYork: Appleton-Century-Crofts; 1980.

Bibliografía de consulta:

- Hernández Conesa J. Historia de la enfermería. Un análisis histórico de los cuidados de enfermería. Madrid: McGraw-Hill/Interamericana de España 1995.
- Benavent MA, Ferrer E, Francisco C. Fundamentos de Enfermería. 2ªed.Madrid: DAE; 2003.
- Collière MF. Promover la vida: de la práctica de las mujeres cuidadoras a los cuidados de enfermería. Madrid: Interamericana McGraw-Hill.1993
- Domínguez Alcón C. La enfermería a Catalunya. Barcelona: Rol; 1981
- Dominguez Alcón C. Los cuidados y la profesión enfermera en España. Madrid: Pirámide, 1986.
- Donahue P. La historia de la enfermería. Barcelona: Doyma;1993.

Recursos d'Internet :

- Cuidem, Cuidatge, Fistera, Ministeri de Salut Carlos III, Revistes d'Infermeria tipus: ROL, Index d'Infermeria. Metas, etc.